

XX
XX
XX
XX
XX
XX
XX

Z úředního záznamu o záznamech hovorů operačního střediska Krajského ředitelství policie Karlovarského kraje na linku 158, vypravovaného pplk. Ing. Janem Hudcem z Inspekce dne 6. 5. 2010, vyplývá, že hovory pana K. byly přijaty:

XX
XX
XX
XX
XX
XX
XX

Dále je v dokumentaci založen záznam o výjezdu záchranné služby, která přijala volání dne 1. 5. 2010 ve 4:05 hod., vyjela ve 4:09 hod. a ošetření na místě ukončila ve 4:20 hod. ráno.

Dále jsem dostal k dispozici kopie záznamů o podání vysvětlení tří policistů (prap. Jiří Bulant, prap. Ivo Šustr a pprap. Jiří Poor) vypravované rovněž pplk. Ing. Janem Hudcem z Inspekce, ve kterých jsou dále uváděny pouze pro věc relevantní informace.

Policista prap. Ivo Šustr dne 21. 7. 2010 vypověděl, že pan K.

XX
XX
XX
XX
XX
XX
XX
XX
XX
XX

Dále popisuje způsoby poutání pana K., kdy všichni tři uvedli (pprap. Poor, prap. Šustr, prap. Bulant):

XX
XX
XX
XX
XX
XX
XX
XX
XX
XX

XX
XX
XX
XX
XX
XX
XX
XX
XX

Ve spisové dokumentaci je dále založen zápis o ošetření V. K. ze dne 1. 5. 2010, v 9:57 hod., z chirurgické ambulance KKKN a.s., Nemocnice v Chebu
XX
XX
XX

Pověřil jsem dále pracovníky Kanceláře veřejného ochránce práv Mgr. Jiřího Forala a Mgr. Milana Kocourka (dále jen „pracovníci kanceláře“) provedením místního šetření na OO PČR v Aši, při kterém hovořili se zástupcem vedoucího obvodního oddělení, npor. Mgr. Michalem Hryzákem, a nahlédli do písemností a evidence související s umístováním osob do cely zřízené na oddělení, konkrétně se zajímali o dokumentaci související s výše popsaným zajištěním pana Vladimíra K.. Z výše uvedených policistů byl v době místního šetření ve službě pouze pprap. Poor, v době šetření však zajišťoval ohledání mrtvol.

Při místním šetření bylo zjištěno, že k provozu cely nejsou na oddělení vedeny zvláštní předpisy, ani služební pomůcky. Při jejím provozu se vychází pouze ze zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky (dále jen „policejní zákon“), a ze Závazného pokynu policejního prezidenta ze dne 2. prosince 2009 o eskortách, střežení osob a o policejních celách (dále jen „závazný pokyn“). K zajištění pana K. byl vypracován kromě výše zmíněného úředního záznamu č.j. KRPK-24970-3/PŘ-2010-190210, ze dne 1. 5. 2010, rovněž úřední záznam o zajištění osoby č.j. KRPK-24970-1/PŘ-2010-190210, ze dne 1. 5. 2010, ze kterého vyplývá, že došlo k zajištění pana V. K., neboť zajištěná osoba v budově útvaru policie úmyslně znečišťuje nebo poškozují majetek, nebo slovně uráží policistu, nebo jinou osobu. Zajištění předcházelo předvedení. V úředním záznamu je dále uvedeno, že zajištěná osoba nevyužila svého práva na poskytnutí součinnosti k zajištění právní pomoci na vlastní náklady podle § 24 odst. 4 policejního zákona, ani práva na ošetření či vyšetření podle § 24 odst. 5 policejního zákona. Dále je v něm uvedeno, že proti zajištěné osobě bylo použito pout podle § 54 policejního zákona, osoba byla umístěna v cele od 2:40 hod. do 3:30 hod. a byla připoutána podle § 25 odst. 1 policejního zákona, přičemž nedošlo ke zranění osoby. Tento úřední záznam je vyhotoven a podepsán pprap. Jiřím Bulantem. Zajištěný V. K. záznam odmítl podepsat, k čemuž je učiněn podpis zpracovatele záznamu.

Pracovníci kanceláře se dále dotazovali, zda byl pan K. před umístěním do cely prohlédnut lékařem. Podle sdělení zástupce vedoucího obvodního oddělení

pravděpodobně nikoliv, neboť lékařská prohlídka je v nočních hodinách v Aši problém. Nejbližší lékař, který by mohl v noci prohlídku osoby zajistit, sídlí v Chebu.

Pracovníci kanceláře dále provedli prohlídku cely a zkusili si způsoby poutání použité vůči zajištěnému K.. Bylo zjištěno, že cela je při pohledu zvenčí vybavena dvěma dveřmi, první jsou běžné sololitové, vybavené zámkem typu FAB. Ze strany z cely jsou dveře vybaveny kulovou klikou, takže nejdou otevřít. Za těmito dveřmi je cela osazena mříží, se dvěma zámkem typu FAB. Cela má rozměry 2x2 metry, do výšky 2 m jsou stěny obloženy dlaždicemi, dlážděná je i podlaha. Podél celé levé stěny z pohledu od vchodu stojí dřevěná lavice, pevně přišroubovaná k podlaze. Ve zdi z každé strany lavice je kruhové železné oko o průměru 15 cm sloužící k připoutání osob (třetí je ve stěně proti lavici). Cela je vybavena záchodem, odděleným od zbytku cely zdí a samostatně uzamykatelnými mřížovými dveřmi. Z cely je vyvedena signalizace, jejíž spínač je umístěn na zdi v přístupové chodbě. Osoba na něj dosáhne tak, že prostrčí ruku skrze mříž, přičemž dveře musí zůstat otevřeny, neboť spínač je až za rámem dveří směrem do chodby. Podle zástupce vedoucího oddělení bývají dveře, pokud je v cele umístěna osoba, otevřeny. Pokud by nebyly, není signalizaci fakticky možné použít.

XX
XX
XX
XX
XX
XX
XX
XX
XX
XX
XX
XX
XX
XX
XX

C - Hodnocení postupu policistů během zajištění

Zákon o veřejném ochránci práv mi ukládá povinnost působit k ochraně osob před jednáním úřadů a dalších institucí uvedených v tomto zákoně, pokud je v rozporu s právem, neodpovídá principům demokratického právního státu a dobré správy, jakož i před jejich nečinností, a tím přispívat k ochraně základních práv a svobod.

Na základě dosud provedeného šetření a po prostudování spisového materiálu jsem dospěl k závěru, že další využití tzv. vyšetřovacích oprávnění, kterými v souladu s ustanovením § 15 zákona o veřejném ochránci práv disponuji, v tuto chvíli není třeba. Při svém hodnocení vycházím z následujících ustanovení relevantních právních předpisů.

Podle § 11 policejního zákona, vztahujícího se k „přiměřenosti postupu“, jsou policista a zaměstnanec policie povinni:

- a) dbát, aby žádné osobě v důsledku jejich postupu nevznikla bezdůvodná újma,

- b) dbát, aby jejich rozhodnutím neprovést úkon nevznikla osobám, jejichž bezpečnost je ohrožena, bezdůvodná újma,
- c) postupovat tak, aby případný zásah do práv a svobod osob, vůči nimž směřuje úkon, nebo osob nezúčastněných, nepřekročil míru nezbytnou k dosažení účelu sledovaného úkonem.

Podle § 24 policejního zákona osoba omezená na svobodě policistou nesmí být podrobena mučení nebo krutému, nelidskému anebo ponižujícímu zacházení a nesmí s ní být zacházeno takovým způsobem, který nerespektuje lidskou důstojnost. Policista, který se stane svědkem takového zacházení, má povinnost přijmout opatření k zamezení takovému zacházení a oznámit je bezodkladně svému nadřízenému.

Podle § 25 policejního zákona je policista oprávněn omezit možnost volného pohybu osoby, která fyzicky napadá policistu nebo jinou osobu, ohrožuje vlastní život, poškozujíc majetek, nebo se pokusí o útěk, připoutáním k vhodnému předmětu, zejména pomocí pout.

Podle § 26 odst. 1 písm. b) policejního zákona je policista oprávněn zajistit osobu, která v budově útvaru policie úmyslně znečišťuje nebo poškozujíc majetek, anebo slovně uráží policistu, nebo jinou osobu. Podle § 28 písm. a) téhož zákona může policista osobu zajištěnou umístit do cely.

Podle § 31 odst. 1 policejního zákona lze osobu, která je zjevně pod vlivem návykové látky, umístit do cely za podmínky, že lékař po provedeném vyšetření neshledá důvody pro její umístění na protialkoholní a protitoxikomanické záchytné stanici, nebo v jiném zdravotnickém zařízení, anebo po provedeném ošetření již nebude podle stanoviska lékaře důvod pro její umístění do protialkoholní a protitoxikomanické záchytné stanice, nebo jiného zdravotnického zařízení.

Podle § 57 odst. 2 policejního zákona zákrok, při kterém bylo použito donucovacího prostředku nebo zbraně, je policista povinen bezodkladně ohlásit svému nadřízenému a sepsat o něm úřední záznam s uvedením důvodu, průběhu a výsledku jejich použití. Úřední záznam neseписuje při použití pout podle § 54 policejního zákona.

Konstatuji, že při postupu policistů v případě zajištění pana K. v policejní cele byl porušen policejní zákon. Pan K. by vzhledem ke svému stavu ovlivněnému alkoholem, kdy mu policisté před umístěním do policejní cely sami naměřili hodnotu 2,01 promile alkoholu, mohl být umístěn do policejní cely až poté, co by k tomu přivolil lékař (viz § 31 policejního zákona). Prohlídka lékařem je v tomto případě obligatorní a nikoliv volitelná jako v případě prohlídky podle § 24 odst. 5 policejního zákona, a policie ji tedy musí zajistit. Závazný pokyn v čl. 12 odst. 6 písm. c) stanoví, že v mimopracovní době, o víkendech a svátcích se potvrzení zajistí od lékaře lékařské služby první pomoci.

Ohledně událostí v cele a poutání, krom toho že již v roce 2006, za platnosti dřívějšího zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, můj předchůdce

kritizoval možnost připoutání v celách obecně,¹ jsem nezkoumal otázku, zda byl pan K. připoután za jednu ruku ihned při umístění do cely, nebo až při druhém vstupu policistů do cely. V tomto i nadále přetrvává rozpor, přičemž z jednotlivých výpovědí policistů do cely jednoznačně nevyplývá, že by napoprvé do cely vstoupili společně. Policista však při umístování pana K. do cely poučil o tom, že pokud by něco potřeboval (např. jít na toaletu), je možno je přivolat zvonkem umístěným na chodbě, ke kterému se mohl pan K. dostat pouze tak, že by prostrčil ruku vstupní mříží a za podmínky, že by byly otevřeny vstupní sololitové dveře, které podle zástupce vedoucího oddělení zůstávají při umístění osoby otevřeny. Jak však policisté sami ve svých výpovědích udávají, dveře při umístění pana K. zavřeli. Osobě umístěné v cele v takové situaci fakticky zůstává možnost buď křičet, nebo na sebe upozornit boucháním buď do dřevěné lavice, nebo dřevěných dveří, nebo okachlíkované stěny.

Reakcí policistů na křik a bouchání pana K. bylo postupné přepoutávání: z výpovědí policistů je zřejmé, že pan K. byl v zájmu ochrany vlastního zdraví poután nejdříve za jednu ruku, poté za druhou ruku,² a nakonec mu byly obě ruce přepoutány za záda, přičemž ruce mu byly připoutány k poutacímu kruhu umístěnému cca 50 cm nad zemí, zatímco seděl na úzké dřevěné lavici, přičemž kruh, ke kterému byl připoután, je umístěn mimo úroveň lavice, takže tělo se nutně vychylovalo z lavice ven. Kladu si otázku, zda takové poutání osoby „rozjeté“ pod vlivem alkoholu bylo přiměřené situaci, když evidentně hrozilo, že osoba může z lavice spadnout a vykloubit si ruce za zády. Když naposled policisté vstoupili do cely, seděl již pan K. podle výpovědi policisty Šustra na zemi, s rukama spoutanými za zády ke kruhu umístěnému ve stěně (tj. nutně vykloubenými nahoru) a byly mu spoutány nohy poutacím opaskem, tzv. medvědem (pan K. uvádí, že běžnými policejními pouty). Skoro by se mi chtělo říci, že chyběl už jen roubík.

Pokud byl použit poutací opasek, považoval bych za vhodné, aby o tomto byl učiněn úřední záznam, byť byl použit nestandardně, resp. právě proto. Zákon o policii stanoví, že úřední záznam není třeba činit o použití pout. O ostatních použitých donucovacích prostředcích je třeba učinit záznam a uvědomit o nich nadřízeného. Použití poutacího opasku v policejním zákoně nikde výslovně uvedeno není, pouze § 25 odst. 1 policejního zákona stanoví, že policista je oprávněn omezit možnost volného pohybu osoby, která fyzicky napadá policistu, nebo jinou osobu, ohrožuje vlastní život, poškozuje majetek, nebo se pokusí o útěk, připoutáním k vhodnému předmětu, zejména pomocí pout. Ze zákona tedy plyne, že k připoutání nemusí nutně být použity pouze pouta, ale je možné použít i jiný vhodný a přiměřený prostředek. Zároveň ale pouze u pout zákon stanoví výslovnou výjimku z povinnosti sepsat úřední záznam, z čehož lze a contrario dovodit, že pro ostatní donucovací prostředky je záznam požadován. To, že poutací opasek není mezi donucovacími prostředky v § 52 explicitně uveden, není v této argumentaci na škodu, neboť připoutání osoby má samo o sobě jednoznačně donucovací charakter, a jako takové by mělo být evidováno. V opačném případě by bylo např. možné tvrdit, že pokud policista z důvodu nutnosti stíhat unikajícího pachatele sváže jeho komplíce řetězem

¹ Bod 23 souhrnné zprávy z návštěv policejních zařízení (duben 2006), přístupno elektronicky na webu www.ochrance.cz.

² Pprap. Poor navíc vypověděl, že v době, kdy měl pan K. připoutány každou ruku k jednomu oku, seděl na lavičce a přitom kopal nohou do mříže, což nevím zda je fyzicky možné, neboť pracovník kanceláře, který podle sdělení zástupce vedoucího oddělení zhruba dosahuje výšky pana K., toto fyzicky nezvládl a pro kopnutí do mříže musel vstát z lavičky a kleknout na koleno druhé nohy.

a připoutá ke stromu, nebude o tom třeba činit úřední záznam o použití donucovacího prostředku, neboť řetěz není uveden v § 52 policejního zákona.³

Přestože se text § 26 odst. 1 písm. b) policejního zákona nekryje s rozsahem možností omezení osobní svobody podle čl. 5 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod,⁴ umožňuje zákon umístit zajištěnou osobu do policejní cely, ale pouze po dobu, než pomine důvod zajištění. Poté musí policista osobu neprodleně propustit. V souvislosti se zajištěním pana K., který slovně napadal policisty, sice mohly být formálně naplněny předpoklady pro zajištění podle § 26 odst. 1 písm. b) policejního zákona, ale není mi již zřejmé, co bylo účelem zajištění a umístění do cely, pokud zjednodušeně řečeno policisté pana K. na služebně „již k ničemu nepotřebovali“, neboť věcně příslušným k řešení přestupku proti občanskému soužití podle § 49 odst. 1 písm. c) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, je přestupková komise města Aše, které policisté případy postupují. Důvodem zajištění jistě nemohlo být to, že pan K. odmítal odejít se strážníky městské policie, neboť takovou povinnost neměl. Pokud odmítnul vyřešit přestupek na místě v blokovém řízení, mělo se o jeho vině opět rozhodnout až před přestupkovou komisí.

Dále je třeba se vypořádat s otázkou podezření na násilí, kterému měl být pan K. podle svých slov podroben během pobytu v cele. Nejsm s to po době, která od události uběhla, vyšetřit, jak se událost odehrála, k čemuž jsou zde primárně určeny jiné státní orgány. Šetření prováděné veřejným ochráncem práv navíc nevyhovuje požadavkům Evropské úmluvy, i kdyby jinak mohlo vést ke spolehlivým zjištěním. Ombudsman totiž není oprávněn činit závazná rozhodnutí nebo opatření, ani ukládat sankce (viz rozsudky Evropského soudu pro lidská práva *Egmez v. Kypr* z 21. 12. 2000 a *Denizli v. Kypr* z 23. 5. 2001). Okolnosti případu mě však nutí konstatovat, že důkazní situace policie se značně zhoršila tím, že pan K. nebyl před umístěním do policejní cely vyšetřen lékařem, tak jak podle zákona vyšetřen být měl. Rovněž je skutečností, že pan K. si bezprostředně po propuštění zavolal záchrannou zdravotnickou službu za účelem prohlídky těla, přičemž si stěžoval na zbití policisty. Lékařka zdravotní záchranné služby konstatovala, že podlitiny na zádech jsou pravděpodobně staršího data, bližší zkoumání však neprovedla (podle záznamu o výjezdu trval celý zákrok od výjezdu do ukončení ošetření 11 minut, vše se odehrávalo na policejní stanici a pan K. byl stále pod vlivem alkoholu), jiný lékař však po prohlídce těla konstatoval na těle pana K. čerstvé podlitiny (zápis o ošetření V. K. ze dne 1. 5. 2010 v 9:57 hod., z chirurgické ambulance KKKK a.s., Nemocnice v Chebu od MUDr. Vladimíra Halbicha) a otoky způsobené pravděpodobně pouty.⁵ Z těchto kroků, resp. i časů kdy se udály, je možné nepřímo vyvozovat pochybnost o policejní verzi událostí. Je samozřejmě možné, že si podlitiny způsobil pan K. sám v důsledku „lomcování“ s pouty a pádem na zem, resp. z lavičky, pak se ale nabízí otázka nad rámec legality zajištění, zda ve svém stavu (resp. ve stavu, do kterého se postupným působením dostal na policejní stanici) měl být pan K. umístěn do policejní cely a připoutáván způsobem, jakým připoutáván byl.

D - Závěr

³ Na samostatnou úvahu nad rámec této zprávy je potom skutečnost, zda by neměl být učiněn rovněž záznam o tom, že byl někdo připoután „pouze pouty“, přestože to § 54 nepožaduje.

⁴ Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb.

⁵ Pan K. v podstatě udělal vše to, co po domnělé oběti požaduje rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Labita v. Itálie* ze dne 6. 4. 2000.

V rámci šetření konstatuji, že pokud není v tuto chvíli zřejmý „legitimní“ důvod zajištění, není zřejmý ani důvod umístění do cely – bylo-li tímto důvodem pouze chování pana K. na policejní služebně, nelze než konstatovat, že pan K. byl do cely umístěn z výchovných důvodů (opět zjednodušeně řečeno „za trest“, pouze za projevy své opilosti⁶). Takto se mi alespoň právní situace na první pohled jeví, neboť postrádám odpověď na otázku po materiálním účelu zajištění a důvodnosti pobytu v cele (a vůbec držení na policejní stanici), pokud nebylo přítomnosti pana K. třeba k dalším úkonům. Postup policie se tak dle mého soudu příčí § 11 písm. c) policejního zákona požadujícího přiměřenost postupu policie, podle něhož je policista *povinen postupovat tak, aby případný zásah do práv a svobod osob, vůči nimž směřuje úkon, nebo osob nezúčastněných, nepřekročil míru nezbytnou k dosažení účelu sledovaného úkonem*. Jako nepřiměřený shledávám i konečný způsob a pozici poutání pana K., kdy měl ruce spoutány za zády v poloze reálně hrozícím úrazem a nohy zároveň spoutány poutacím opaskem.

Svoje šetření končím v souladu s ustanovením § 18 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv. Na vedoucího oddělení OO PČR v Aši se obracím s žádostí o sdělení, jaký byl důvod policejního zajištění a umístění pana K. do policejní cely, resp. za jakým účelem, nebo pro které další procesní úkony pobýval zajištěn na policejní stanici, je-li věcně příslušným orgánem k projednání přestupku přestupková komise Městského úřadu v Aši.

Je mi známo, že věci se zabývá Inspekce policie České republiky z pozice orgánu činného v trestním řízení. Činnost orgánů činných v trestním řízení je mimo mou působnost vymezenou v § 1 odst. 6 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, a proto do jejich konání nemohu nijak zasahovat. Nicméně výrok, že nedošlo ke spáchání trestného činu, s ohledem na § 12 odst. 2 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, neznamená, že nemohlo dojít k jinému protiprávnímu jednání. V souvislosti s tím žádám o prověření zákonnosti postupu policistů, a to z pohledu právních zásad obsažených v policejním zákoně, a případné vyvození odpovědnosti.

Dále požaduji, aby byl činěn záznam i o těch případech použití donucovacích prostředků, na které zákon v § 52 výslovně nepamatuje.

Zprávu o šetření obdrží rovněž stěžovatel.

JUDr. Pavel V a r v a ř o v s k ý
veřejný ochránce práv

---

⁶ Podle stránek Státního zdravotnického ústavu a publikace prim. MUDr. Karla Nešpora, CSc.: *Jak překonat problémy s alkoholem*, se hladina alkoholu 1,5 ‰, dá charakterizovat jako „zpomalenost a otupělost“ s následujícími projevy: setřelá řeč, někdy sklon k násilnému chování. Hladina alkoholu 2,0 ‰ se dá charakterizovat jako „výrazná opilost“ s následujícími projevy: obtížná řeč, dvojité vidění, poruchy paměti, případně spánek.